

POLITIERECHTBANK

“Mijn zaak werd behandeld op de strafzitting van de politierechtbank”

Wat nu?

1. Hoe krijg ik kennis van het vonnis in strafzaken?

Na de uitspraak ontvang je per e-mail of per brief (wanneer geen e-mailadres gekend is) een melding dat je een kopie van het vonnis kosteloos kan raadplegen op Just-on-web (<https://www.justonweb.be/>). Als je wordt bijgestaan of vertegenwoordigd door een advocaat, dan zal je zelf geen melding ontvangen, maar zal het vonnis langs digitale weg naar de advocaat worden opgestuurd. Op het ogenblik dat je zelf of je advocaat het vonnis kan raadplegen, moet je nog niets ondernemen om de opgelegde straf of maatregel uit te voeren. Je zal daarvoor later een brief krijgen.

Het vonnis vermeldt de overtredingen waarvoor je werd vervolgd en de uitspraak van de rechter.

Hierna vind je beknopte informatie over de uitspraak van de rechter en de uitvoering van het vonnis. Voor nadere inlichtingen kan je o.a. ook terecht bij een advocaat (<https://www.advocaat.be/nl>) en het justitiehuis van jouw woonplaats (<https://www.vlaanderen.be/agentschap-justitie-en-handhaving/justitie/justitiehuisen>).

2. De rechter heeft me vrijgesproken

In dat geval moet je niets betalen. Het parket (of openbaar ministerie) kan wel binnen 30 dagen na de zitting hoger beroep aantekenen tegen de vrijspraak. In dat geval zal je een nieuwe dagvaarding voor de rechtbank van eerste aanleg ontvangen.

3. De rechter verleende me opschorting of probatieopschorting

De rechter heeft geoordeeld dat de overtredingen bewezen zijn maar heeft geen straf uitgesproken. De gerechtskosten moet je wel betalen. De rechter legt een proeftermijn op. Deze proeftermijn kan, afhankelijk van de feiten, lopen van 1 tot 5 jaar. Als je tijdens de proeftermijn een nieuwe verkeersovertreding begaat, kan het parket wel vragen aan de rechter om de opschorting te herroepen. Dit betekent dat er toch een effectieve straf kan komen.

De rechter kan voorwaarden koppelen aan de opschorting. Dit noemt een probatieopschorting. De vaste voorwaarden zijn dat je:

- (1) geen nieuwe strafbare feiten mag plegen,
- (2) een vast adres moet hebben en
- (3) gevolg moet geven aan de oproepingen van de probatiecommissie en de justitieassistent.

Daarnaast kan de rechter jou vragen om een sensibiliseringscursus bij Vias Institute te volgen. Elke cursus bestaat uit 20 uren (normaal 2 volledige dagen - een zaterdag en een werkdag - en 2 avonden). Je zal enige tijd na de zitting per post een uitnodiging krijgen van het justitiehuis. Je maakt dan een afspraak met de justitieassistent van het justitiehuis van jouw woonplaats (<https://www.vlaanderen.be/agentschap-justitie-en-handhaving/justitie/justitiehuisen>). Meer informatie over de cursussen vind je op <https://www.vias.be/nl/particulieren/vormingen/>. Als je de voorwaarden niet naleeft of de cursus niet volgt, kan het parket vragen aan de rechter om de probatieopschorting te herroepen. Ook dan is een effectieve bestraffing mogelijk.

In principe zijn de sensibiliseringscursussen bij Vias Institute gratis, tenzij je akkoord gaat om een specifieke betalende sensibiliseringscursus (bv. 'Speeding 2.0') te volgen.

4. De rechter veroordeelde me tot een straf

Er zijn hoofdstraffen en bijkomende straffen/maatregelen.

4.1. Hoofdstraffen

4.1.1. Gevangenisstraf

Dit is uitzonderlijk in verkeerszaken maar mogelijk bij ernstige verkeersmisdrijven. Ook bij overtredingen op bijzondere strafwetgeving is een gevangenisstraf mogelijk.

Je zal een oproepingsbrief van de gevangenis krijgen om je aan te bieden. Onder bepaalde voorwaarden is elektronisch toezicht of een voorwaardelijke invrijheidsstelling mogelijk.

4.1.2. Straf onder elektronisch toezicht

Je krijgt de verplichting om gedurende een bepaalde termijn aanwezig te zijn op een bepaald adres, met uitzondering van een aantal toegestane verplaatsingen of afwezigheden. Je moet een aantal voorwaarden naleven onder toezicht van het justitiehuis. Het elektronisch toezicht wordt uitgeoefend door het aanbrengen van een enkelband.

4.1.3. Autonome probatiestraf

Je krijgt de verplichting om gedurende een periode bijzondere voorwaarden na te leven. De rechter bepaalt de voorwaarden en de termijn. Het justitiehuis houdt toezicht.

Als je de autonome probatiestraf niet uitvoert, moet je de vervangende straf ondergaan die de rechter heeft bepaald: het kan gaan om een geldboete of een gevangenisstraf.

4.1.4. Werkstraf

De rechter legt je een aantal uren gemeenschapsdienst op die je in je vrije tijd moet uitvoeren binnen de 12 maanden na de dag waarop het vonnis definitief is geworden. De probatiecommissie kan die termijn wel verlengen. Je werkt een aantal uren gratis in een openbare dienst zoals een groendienst, bejaardentehuis, OCMW, ziekenhuis, ... De werkstraf bedraagt minstens 20 uren en maximaal 300 uren.

Je zal enige tijd na de zitting per post een uitnodiging van het justitiehuis krijgen om met de justitieassistent te bespreken waar en wanneer je de werkstraf uitvoert.

Als je de werkstraf niet uitvoert, moet je de vervangende straf ondergaan die de rechter heeft bepaald: het kan gaan om een geldboete of een gevangenisstraf.

4.1.5. Geldboete

De rechter kan jou tot één of meerdere geldboeten veroordelen.

De geldboete die de rechter oplegt, moet je vermenigvuldigen met de zogenaamde 'opdecimen'. Je moet de geldboete vermenigvuldigen met acht om te weten wat je moet betalen (voorbeeld: 200 euro wordt $200 \times 8 = 1.600$ euro).

De rechter voorziet ook in een vervangende gevangenisstraf of een vervangend rijverbod dat zal worden uitgevoerd als je de geldboete niet betaalt. Je kan niet zelf kiezen tussen de geldboete en de vervangende gevangenisstraf/het vervangend rijverbod.

Enige tijd na de zitting krijg je per post een overschrijvingsformulier om de geldboete te betalen. Je zal dit ontvangen van de dienst 'FOD Financiën – Inning & Invordering'. Hierop staat het totale bedrag dat je moet betalen en de uiterste betalingsdatum. Indien nodig kan je om uitstel van betaling of om een afbetalingsplan vragen. Je kan hiertoe ten vroegste na het verstrijken van de beroepstermijn contact opnemen met deze dienst. De contactgegevens vind je bovenaan het overschrijvingsformulier. Je moet vermelden waarom je uitstel van betaling of een afbetalingsplan vraagt. De ontvanger zal over het verzoek beslissen.

Als je de verkeersovertreding hebt begaan terwijl je in dienstverband werkte, zal het parket jouw werkgever eventueel mee vervolgen om de betaling van de geldboete te garanderen. De werkgever treedt dan op als burgerrechtelijk aansprakelijke partij in de procedure. Als de rechter jouw werkgever later ook veroordeelt tot betaling van de geldboete, blijf je als werknemer niettemin zelf verantwoordelijk voor de betaling ervan. Je kan de (terug)betaling ervan niet aan jouw werkgever vragen. De werkgever vormt enkel een bijkomend aanspreekpunt voor de overheid om betaling te bekomen. De werkgever die de geldboete uiteindelijk betaalt, kan het betaalde bedrag steeds terugvorderen van de werknemer die de straf had opgelopen.

4.2. Bijkomende straffen en maatregelen, bovenop de hoofdstraffen

4.2.1. Verval van het recht tot sturen (= rijverbod)

Als het gaat om een algemeen rijverbod mag je tijdens de periode van het rijverbod met géén enkel motorvoertuig rijden. Dit geldt voor alle motorvoertuigen, dus voor auto's, bestelwagens, vrachtwagens, tractors, bussen, motorfietsen, en bromfietsen klasse B maar óók voor bromfietsen klasse A en elektrische steps waarvoor je geen rijbewijs nodig hebt. Een speedpedelec waarmee je 45 km/u kan rijden, mag ook niet. Een gewone elektrische fiets met enkel trapondersteuning tot maximaal 25 km/u mag je wel gebruiken tijdens het rijverbod.

De rechter kan echter ook beslissen om het rijverbod te beperken tot bepaalde categorieën, maar het rijverbod moet minstens slaan op de categorie waartoe het voertuig behoort waarmee je de verkeersovertreding hebt begaan.

Verder kan de rechter beslissen dat het rijverbod wordt uitgevoerd tijdens de weekends en op feestdagen. Je mag dan niet rijden vanaf vrijdag 20u tot zondag 20u en vanaf de avond 20u vóór een feestdag tot 20u op de feestdag.

De twee bovenvermelde gunstmaatregelen zijn echter niet mogelijk wanneer de rechter herstelexamens en/of het alcoholslot heeft opgelegd.

Het rijverbod (als straf) gaat niet in op de dag van het vonnis. Het rijverbod wordt enkele weken of maanden na de zitting uitgevoerd op basis van een beslissing van het parket. De politie zal jou verwittigen wanneer je jouw rijbewijs moet binnenbrengen op de griffie van de politierechtbank. Als de wijkagent je persoonlijk in kennis heeft gesteld van de uitvoering van het rijverbod, heb je vier werkdagen tijd om jouw rijbewijs binnen te brengen op de griffie van de politierechtbank waar het vonnis werd uitgesproken. Je kan het rijbewijs ook per aangetekende zending naar de griffie opsturen.

Vanaf de vijfde werkdag na het bezoek van de wijkagent, begint het rijverbod te lopen. Je moet ook bij een weekendrijverbod of een rijverbod beperkt tot bepaalde categorieën binnen de vier werkdagen nadat je de wijkagent hebt gezien, jouw rijbewijs binnenbrengen op de griffie van de politierechtbank. Daar krijg je een attest om een tijdelijk rijbewijs op je gemeente te halen.

Als je jouw rijbewijs niet of te laat binnenbrengt op de griffie, bega je een nieuw misdrijf, waarvoor je mogelijk opnieuw voor de rechtbank moet verschijnen.

4.2.2. Herstelexamens en herstelonderzoeken

De rechter kan jou ook verplichten tot het afleggen of ondergaan van examens en onderzoeken: een theoretisch examen, een praktisch examen, een geneeskundig onderzoek en/of een psychologisch onderzoek.

Korte tijd na de zitting zal het parket jou uitnodigen om deze herstelexamens en -onderzoeken af te leggen in één van de erkende centra voor geneeskundig en psychologisch onderzoek. Als je geen brief van het parket hebt ontvangen, zal je bij het binnenbrengen van jouw rijbewijs op de griffie van de politierechtbank een instelling kunnen kiezen waar je de herstelexamens en -onderzoeken moet afleggen.

4.2.3. Alcoholslot

Als de rechter jou gedurende een periode een alcoholslot oplegt, mag je enkel rijden met een motorvoertuig dat uitgerust is met een alcoholslot, ook als de wagen niet van jou is. Dit geldt dus ook voor firmawagens, vrachtwagens, bussen, ... Je moet voor deze periode tevens een aangepast rijbewijs gaan halen. Je moet jouw gewoon rijbewijs binnenbrengen op de griffie van de politierechtbank. Daarnaast zal je een omkaderingsprogramma moeten volgen bij een erkende dienst.

De rechter kan ook beslissen dat bepaalde voertuigcategorieën niet met een alcoholslot moeten worden uitgerust, behalve die voertuigcategorie waarmee de verkeersovertreding werd begaan.

De politie zal jou de uitvoering van het alcoholslot persoonlijk ter kennis brengen. Wil je blijven rijden, dan moet je binnen 30 dagen nadat de wijkagent is gekomen een alcoholslot laten installeren bij een erkende installateur en je gewoon rijbewijs binnenbrengen op de griffie van de politierechtbank. Daar zal je een attest krijgen om een aangepast rijbewijs (dit betekent een rijbewijs met de code 69) bij je gemeente te gaan halen. Wanneer een auto is uitgerust met een alcoholslot, kan je de auto pas starten mits je een blaastest aflegt met een alcoholconcentratie van minder dan 0,09 mg/l uitgeademde alveolaire lucht (of van minder dan 0,2 promille alcohol in het bloed).

Meestal zal het parket eerst het rijverbod, eventueel met de herstelexamens en -onderzoeken uitvoeren, gevolgd door het alcoholslot.

Als je ervoor kiest om geen alcoholslot te laten installeren en het omkaderingsprogramma niet te volgen, dan mag je gedurende de periode dat het alcoholslot werd opgelegd met géén enkel motorvoertuig rijden van de categorie waarvoor het alcoholslot werd opgelegd. Je moet dan ook gedurende die periode jouw rijbewijs bij de griffie van de politierechtbank indienen.

Je vindt meer informatie op: <https://www.mobilit.belgium.be/nl/weg/rijden/rijbewijzen/rijbewijs-hernieuwen/verval-het-recht-tot-sturen>.

4.2.4. Rijongeschiktheid

Als de rechter jou medisch rijongeschikt verklaart om een motorvoertuig te besturen, is dit géén straf maar een veiligheidsmaatregel.

Was je op de zitting persoonlijk aanwezig of was je vertegenwoordigd door een advocaat, dan mag je in dat geval niet meer rijden vanaf de datum van het vonnis. Het verval van het recht tot sturen wegens lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid gaat onmiddellijk in bij de uitspraak door de rechter, óók als je hoger beroep aantekent tegen het vonnis.

Heeft de rechter je rijongeschikt verklaard bij verstek omdat je niet persoonlijk aanwezig was op de zitting of niet vertegenwoordigd was door een advocaat, dan begint het verval van het recht tot sturen wegens lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid te lopen vanaf de dag dat de gerechtsdeurwaarder het verstekvonnis betekent, óók als de gerechtsdeurwaarder je niet in persoon heeft gezien. Je mag vanaf de dag van betekening van het verstekvonnis niet meer rijden met een motorvoertuig, óók als je verzet of hoger beroep aantekent tegen het verstekvonnis.

Ook hier ben je verplicht om jouw rijbewijs binnen te brengen op de griffie van de politierechtbank binnen de vier werkdagen na de uitspraak van het vonnis/de betekening van het verstekvonnis.

Als het vonnis waarin je medisch rijongeschikt wordt verklaard, definitief is, kan je ten vroegste zes maanden na de datum van het vonnis vragen om je rijongeschiktheid op te heffen door een verzoekschrift in te dienen bij het parket.

4.2.5. Verbeurdverklaring en immobilisering

Als de rechter de verbeurdverklaring van een voertuig of een ander overtuigingsstuk heeft bevolen, wordt dit voertuig of overtuigingsstuk eigendom van de Belgische Staat. De takel- en stallingskosten worden bij de gerechtskosten verrekend.

In sommige gevallen zal de rechter de tijdelijke immobilisering van jouw voertuig bevelen voor de duur van het uitgesproken rijverbod. Deze tijdelijke immobilisering gebeurt op jouw kosten.

5. Wat als mijn straf met uitstel of probatie-uitstel is?

De rechter spreekt soms de gevangenisstraf en de geldboete (geheel of gedeeltelijk), of ook het rijverbod (gedeeltelijk) met uitstel uit. Voor een straf onder elektronisch toezicht, een autonome probatiestraf, of een werkstraf is een uitstel niet mogelijk.

Uitstel betekent dat de rechter jou veroordeelt en een straf oplegt, maar dat hij beslist dat de uitvoering van de straf (gedeeltelijk) voor een bepaalde termijn wordt uitgesteld. Deze proeftermijn kan, afhankelijk van de feiten, lopen van 1 tot 5 jaar. Concreet betekent dit dat je:

- het gedeelte van de gevangenisstraf dat met uitstel is, niet moet uitzitten;
- het gedeelte van de geldboete dat met uitstel is, niet moet betalen;
- het gedeelte van het rijverbod dat met uitstel is, niet moet ondergaan.

Als je tijdens de proeftermijn een nieuwe verkeersovertreding begaat, kan het parket wel vragen aan de rechter om het uitstel van de straf te herroepen. Dit betekent dat je mogelijk toch de volledige gevangenisstraf moet uitzitten of de volledige geldboete moet betalen en/of het volledig rijverbod moet ondergaan.

De rechter kan voorwaarden koppelen aan het uitstel van de straf. Dit noemt een probatie-uitstel. De vaste voorwaarden zijn dat je:

- (1) geen nieuwe strafbare feiten mag plegen,
- (2) een vast adres moet hebben en
- (3) gevolg moet geven aan de oproepingen van de probatiecommissie en de justitieassistent.

Daarnaast kan de rechter, bij een volledig uitstel van de gevangenisstraf of van de geldboete, jou vragen om een sensibiliseringscursus bij Vias Institute te volgen. Elke cursus bestaat uit 20 uren (normaal 2 volledige dagen - een zaterdag en een werkdag - en 2 avonden). Je zal enige tijd na de zitting per post een uitnodiging krijgen van het justitiehuis. Je maakt dan een afspraak met de justitieassistent van het

justitiehuis van jouw woonplaats (<https://www.vlaanderen.be/agentschap-justitie-en-handhaving/justitie/justitiehuizen>). Meer informatie over de cursussen vind je op <https://www.vias.be/nl/particulieren/vormingen/>. Als je de voorwaarden niet naleeft of de cursus niet volgt, kan het parket vragen aan de rechter om het probatie-uitstel te herroepen. Ook dan moet je het gedeelte van de straf dat met uitstel was, toch nog uitzitten, betalen of ondergaan.

In principe zijn de sensibiliseringscursussen bij Vias Institute gratis, tenzij je akkoord gaat om een specifieke betalende sensibiliseringscursus (bv. 'Speeding 2.0') te volgen.

6. De gerechtskosten

Bij een vrijspraak moet je niets betalen. Bij een (probatie)opschorting of een veroordeling moet je de gerechtskosten (dagvaardingskosten en administratieve kosten) betalen. Voor de gerechtskosten is een uitstel niet mogelijk.

Bij een veroordeling tot een gevangenisstraf van maximum zeven dagen, tot een werkstraf van maximum 45 uren, of tot een geldboete van maximum 25 euro (te vermenigvuldigen met acht), zijn de gerechtskosten rond de 100 euro. Deze kosten betreffen voornamelijk de dagvaardingskosten, een vaste vergoeding en een bijdrage voor het Begrotingsfonds voor de juridische tweedelijnsbijstand. De concrete bedragen van deze kosten vind je terug in het vonnis, net na de vermelding van de straf.

Bij een veroordeling tot een gevangenisstraf van méér dan zeven dagen, tot een werkstraf van 46 uren of meer, of tot een geldboete van 26 euro of meer (te vermenigvuldigen met acht) moet je bovenop de bovenvermelde gerechtskosten ook één of meerdere bijzondere bijdrage(n) van 200 euro aan het Fonds voor financiële hulp aan slachtoffers van opzettelijke gewelddaden betalen.

Als je een rechtsbijstandsverzekering hebt afgesloten, ga je het best ook na welke gerechtskosten de rechtsbijstandsverzekeraar ten laste neemt. Naast de kosten en erelonen die verschuldigd zijn aan advocaten, gerechtsdeurwaarders en deskundigen, neemt de rechtsbijstandsverzekeraar ook bepaalde gerechtskosten ten laste. De geldboete en de bijdrage aan het Fonds voor financiële hulp aan slachtoffers van opzettelijke gewelddaden betaalt de rechtsbijstandsverzekeraar niet terug.

7. Schadevergoeding

Het vonnis kan jou ook veroordelen tot een schadevergoeding aan het slachtoffer, wanneer het slachtoffer (burgerlijke partij) schadeloosstelling heeft gevraagd en de rechter deze heeft toegekend.

In principe betaalt jouw verzekeraar deze schadevergoeding. De voorwaarde is dan wel dat je geldig verzekerd was op het ogenblik van de feiten en dat je jouw verzekeraar tijdig op de hoogte hebt gebracht.

8. Wat als ik niet akkoord kan gaan met de straf?

Als je niet akkoord gaat met de uitspraak, kan je hoger beroep aantekenen op de griffie van de politierechtbank. Je moet dit doen binnen een termijn van 30 dagen na het vonnis. Wanneer de 30ste dag op een zaterdag, een zondag of een wettelijke feestdag valt, wordt die termijn tot de eerstvolgende werkdag verlengd. Na het verstrijken van de beroepstermijn is het vonnis definitief.

Als je niet persoonlijk aanwezig was op de zitting of niet vertegenwoordigd was door een advocaat, word je veroordeeld bij verstek. Je kan in hoger beroep gaan tegen deze beslissing binnen een termijn van 30 dagen na het verstekvonnis (zie hierboven) of verzet aantekenen tegen deze veroordeling binnen de 15 dagen nadat het verstekvonnis jou door een gerechtsdeurwaarder werd betekend of je persoonlijk kennis hebt gekregen van de betekening van de verstekbeslissing. Verzet stel je in door een beroep te doen op de gerechtsdeurwaarder of, wanneer je bent gevangengenomen, door een verklaring bij de gevangenisdirecteur.

***

DISCLAIMER

De bedoeling van deze brochure is om de burger in een klare en eenvoudige taal op de hoogte te brengen van de mogelijkheden na een uitspraak.

De wet voorziet evenwel een aantal nuances die we niet allemaal in een korte brochure kunnen uitleggen. Dit zou de tekst onoverzichtelijk maken.

Bij de minste twijfel raden we je aan een beroep te doen op een gespecialiseerd persoon, zoals een advocaat.

Je kan dan ook geen rechten ontleen aan de inhoud van deze brochure.

Conferenties van voorzitters en hoofdgriffiers van vredegerechten en politierechtbanken
Waterloolaan 70, 1000 Brussel
<https://www.rechtbanken-tribunaux.be/nl>